

PRIVREDNA
KOMORA
SRBIJE

CEVES
CENTAR ZA VISOKE
EKONOMSKE STUDIJE
CENTER FOR ADVANCED
ECONOMIC STUDIES

ENERGETIKA

SEKTORSKI PREGLED SEPTEMBAR 2016.

U FOKUSU

Na sastanku zemalja članica OPEK-a u Alžiru postignut dogovor o zamrzavanju proizvodnje

Pored zemalja bogatih naftom na sastanku su učestvovali i predstavnici Rusije. Tada je postignut dogovor o smanjenju proizvodnje koji je automatski podigao cenu za oko 6%.

Nije poznato koja zemlja će koliko smanjiti proizvodnju, dogovor o tome doneće se na sledećem sastanku OPEK-a u novembru u Beču

Zbog osetljivosti tržišta i nedostupnosti jasnih informacija o tome ko će smanjiti proizvodnju i u kom procentu, tržišni optimizam smanjen je nakon sastanka u Alžiru i cena nafte u septembru je bila neznajno iznad nivoa iz prethodnog meseca.

Na sastanku u Alžiru nije učestvovala zemlja koja je najveći proizvođač nafte u Africi – Nigerija, zbog političkih nemira koji konstantno uzrokuju pad proizvodnje

Zapravo, nakon bombaških napada vojnika u na cevovode u delti Nigera u aprilu tekuće godine, kao deo kampanje protiv trenutnog predsednika, bombaški napadi su ponovljeni. Ovog puta, vojnici su napad izvršili nad naftovodima kompanije Shell.

Početak oktobra, cena nafte dostigla je najviši nivo u ovoj godini

Ruski predsednik Vladimir Putin izjavio je na energetskom kongresu u Istanbulu da će se Rusija pridružiti zemljama koje za cilj imaju smanjenje proizvodnje, jer je to jedini način za stabilizaciju tržišta. Nakon ove izjave cena nafte porasla je za oko 4% i trenutno se nalazi na nivou od 53 \$/b.

S obzirom na probleme u javnim finansijama i makroekonomiji koje je uzrokovala niska cena nafte, ruska ekonomija razmatra mogućnost zaduživanja u iznosu od 1,25 mlrd \$ na međunarodnom tržištu kapitala

Keš dobijen iz duga biće uložen kako bi se podstakao rast ekonomske aktivnosti. Međutim, još uvek nije izvesno odakle će taj rast doći, odnosno u koji će sektor novac dobijen iz duga konkretno biti uložen.

Na kongresu u Istanbulu potpisan ugovor o izgradnji gasovoda „Turski tok“

Gasovod podrazumeva izgradnju dve linije cevi preko Crnog mora, a kapacitet gasovoda iznosi 30 mlrd kubnih metara. Jedna cev služiće za snabdevanje turskog tržišta, a druga za ostatak Evrope.

Saudijska Arabija smanjila plate u javnom sektoru prvi put u istoriji

Zbog lošeg stanja javnih finansija u Saudijskoj Arabiji, koje je uzrokovano niskim cenama nafte u prethodnom periodu, država je po prvi put u istoriji smanjila plate u javnom sektoru.

Saudi Aramco do 2025. godine ulaže 334 mlrd \$ u infrastrukturne projekte čime će zaposliti oko 500.000 ljudi

Saudi Aramco, najveća nacionalna naftna kompanija u Saudijskoj Arabiji, planira da duplira lokalnu proizvodnju energenata i povezanih dobara i usluga, kako bi do 2021. godine dostigla cilj od 70% učešća lokalne proizvodnje u ukupnoj potrošnji.

Ruska kompanija Rosneft dobila je saglasnost Vlade o kupovini šeste najveće kompanije u Rusiji-Bosneft, koja je trenutno predmet privatizacije

Rosneft, koji je 69% u državnom vlasništvu, kupuje većinski udeo u kompaniji Bosneft koja je kompletno u vlasništvu države.

Bombaški napadi u Nigeriji imali visoke finansijske posledice

Napadi na naftne cevovode u Nigeriji, imali su posledice po poslovanje kompanija Chevron i Exxon, kao i najnoviji napad na naftovod holandskog Shell-a, koji su stvorili su gubitke za kompanije u iznosu od 7,1 mlrd \$.

GLOBALNO TRŽIŠTE

- S obzirom na višak ponude nad tražnjom koji postoji već duže vreme, zalihe sirove nafte se u 2016. godini nalaze na rekordnom nivou. Iako nivo zaliha u prethodnim mesecima beleži trend pada, svetske zalihe nafte su i dalje iznad svog petogodišnjeg proseka
- Cena energenata porasla je u septembru u odnosu na avgust za 0,9%. Uprkos pomenutom rastu, cene su i dalje na nižem nivou nego što je potrebno da bi se obezbedio generalni oporavak tržišta energenata
- Iako su proizvođači nafte na sastanku u Alžiru postigli dogovor o smanjenju proizvodnje, tržište nafte je i dalje u neravnoteži, odnosno postoji višak ponude nad tražnjom. Blagi rast cene nafte u septembru, rezultat je dogovora između zemalja članica OPEK-a o stabilizaciji tržišta i smanjenju proizvodnje
- S obzirom da su se cene nafte nalaze blizu svog istorijskog minimuma, ekonomije najvećih svetskih proizvođača se i dalje suočavaju sa problemima visokih budžetskih deficita, inflacije i usporenog ekonomskog rasta
- Istorijски niske cene u tekućoj godini imaju negativan uticaj i na finansijske rezultate vodećih kompanija. Dok određeni broj kompanija smanjuje troškove i investicije, najveća kompanija u ovom sektoru, Saudi Aramco, planira investiciona ulaganja za narednih pet godina
- Očekuje se da će tražnja za naftom stabilno rasti u narednom periodu, što će smanjiti višak ponude nad tražnjom. Uzrok rasta tražnje je rast globalne ekonomske aktivnosti u narednoj godini u odnosu na tekuću godinu. Ono što može uticati na cenu u narednom periodu odnosi se pre svega na ponudu koju je teško predvideti zbog geopolitičke situacije na Bliskom istoku koja onemogućuje predviđanje proizvodnje zemalja bogatih naftom. Iz prethodno navedenog razloga, iako su se na sastanku a Alžiru zemlje bogate naftom dogovorile da će smanjiti proizvodnju, još uvek nije izvesno koja zemlja će koliko smanjiti svoju ponudu, te se ne može se sa sigurnošću stvoriti predviđanja o kretanju cene do kraja godine

DOMAĆE TRŽIŠTE

- Domaće tržište je takođe pod uticajem globalno niskih cena energenata koji se uvoze u Srbiju. Promena cene nafte i na globalnom tržištu automatski se prelijeva se na cene u domaćem sektoru, dok je uticaj globalne cene gasa na domaće tržište vidljiv kvartalno
- Spoljnotrgovinski bilans nafte i naftnih derivata beleži kontinuirani deficit od početka 2016. godine. Međutim, deficit je smanjen u odnosu na prethodnu godinu usled efekta prelijevanja niskih globalnih cena na domaće tržište
- Spoljnotrgovinski deficit gasa skoro je prepolovljen je od početka godine
- Spoljnotrgovinski deficit trgovine ugljem u Srbiji je smanjen u tekućoj godini, usled stabilizacije tržišta nakon poplava

www.pks.rs